

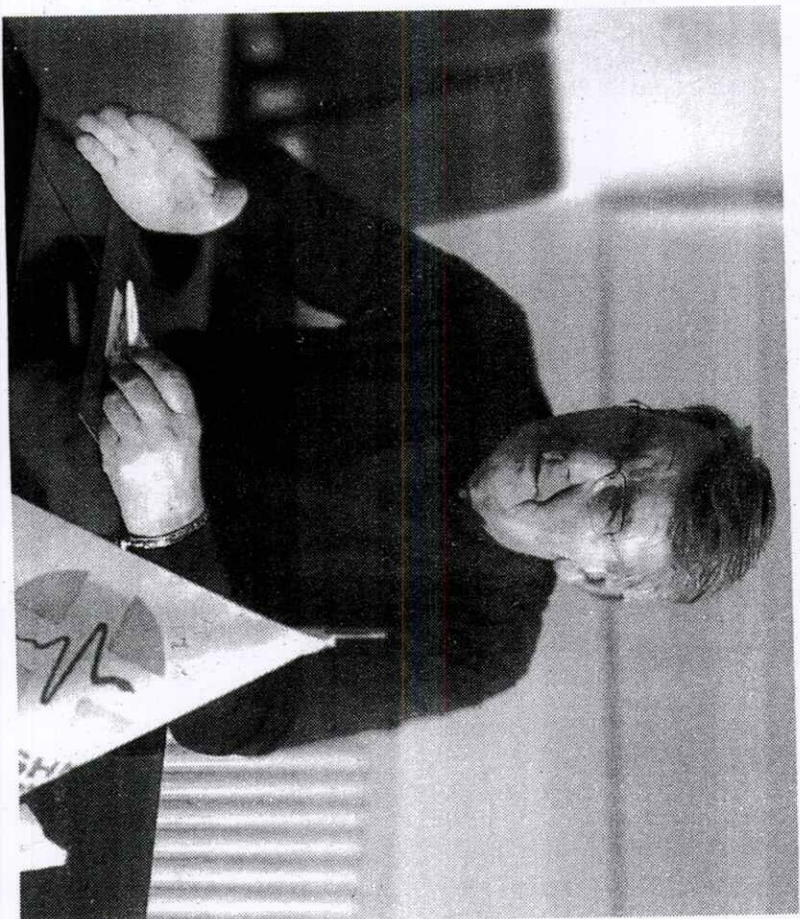
Syla: Kosova ka filluar të mbetet pa mjekë, kriza po na troket

Kryetari i FSSHK-së Blerim Syla në një intervistë për "Zërin" ka thënë se kushtet e punëtorëve shëndetësorë viteve të fundit vetëm janë përkeqësuar. Ai e ka parë si shqetësuese mungesën e punëtorëve shëndetësorë në vend dhe ikjet e vazhdueshme të tyre

Artresha Berisha / Prishtinë

Në 10 vjetët e ardhshëm shëndetësia në Kosovë vlerësohet se do të jetë në krizë të thellë, për shkak të ikjes së punëtorëve shëndetësorë nga vendi.

Kryetari i Federatës së Sindikatave i Shëndetësisë së Kosovës, Blerim Syla, në një intervistë ekskluzive për "Zërin" ka thënë se Kosova ka rreth 5 mijë punëtorë shëndetësorë mangët, derisa e ka konsideruar si shqetësuese ikjen e vazhdueshme të këtyre punëtorëve. Ai ka deklaruar se së fundmi kanë filluar të mbyllën edhe reparatet nëpër spitalet rajonale në vend, derisa mungesa enorme e personelit shëndetësor po vazhdon të ndihet në shumë komuna. Syla po ashtu ka folur për ofertat e shumta të punës që po u vijnë mjekëve e infermierëve kosovarë nga shtete të ndryshme të botës. Sipas tij, vetëm Gjermania është duke i kërkuar mbi 100 mijë punëtorë shëndetësorë, e cila përqendrimin për rekrutim të këtij kuadri e ka në Kosovë e në Shqipëri. Mjetra nga pakënaqësitë e shumta të punëtorëve shëndetësorë në vend ka qenë edhe pezullimi i Ligjit të Pagave, i cili parashihet rritje të koeficientit për ta, Syla ka thënë se në rast se ky ligj nuk kalon në muajin

nuk janë përmirësuar, por janë përkeqësuar këto vitet e fundit.

Zëri: Cilat janë problemet kryesore në sistemin shëndetësor dhe çfarë

viçet nuk kemi specializime, po e shihni se në çfarë ngërçi është shëndetësia. Këto janë dy pikat kryesore me të cilat duhet të merret urgjentisht këtë vit Qeveria.

Shumë reparatë, drejt mbylljes
Zëri: Në cilat qytete më së shumti ndihet nevoja e personelit shëndetësor?

Syla: Ne vitin e kaluar si federatë kemi pasur takime të vazhdueshme në shumë komuna të vendit. Komunit, sidomos ato më të voglat, janë më të atakuarat, duke filluar nga Hani i Elezit, Kaçaniku, Juniku, Deçani, Dragashi e Kamenica. Në këto rajone gjatë takimeve me zyrtarë komunalë janë evidencuar mungesat enorme. Ndërsa sa u përket spitaleve, kemi raste të mbylljeve të reparatëve. Kemi rastin në Gjakovë, ku Oftalmologjia është mbyllur. Kemi rastin kur kemi vetëm një doktor të ORL-së në Gjakovë. Infektivia është në mbyllje e sipër. Kemi edhe raste të tjera të reparatëve të spitaleve regionale. Ndoshta këtu është pak problem edhe ndarja e personelit, sepse të gjithë kanë kërkuar të koncentrohën në Prishtinë, mirëpo falë politikave të mbrapshta që

nga pakënaqësitë e shumta të punëtorëve shëndetësorë në vend ka genë edhe pezullimi i Ligjit të Pagave, i cili parashihet rritje të koeficientit për ta, Sylja ka thënë se në rast se ky ligj nuk kalon në muajin mars, atëherë ekziston rreziku që vendi të kalojë në një tragjedi sociale. Ai është shprehur se nëse buxheti për shëndetësi gjatë këtij viti rritet dhe nëse merren veprimet e duhura për këtë fushë, atëherë presin ditë më të mira me qeverinë e re.

Krizë për mjekë në 10 vjetët e ardhshëm

Zëri: A ka pasur përmirësim të kushteve për punëtorët shëndetësorë gjatë vitit të kaluar në Kosovë?

Sylja: Përmirësim të kushteve për punëtorët nuk ka pasur jo vetëm vitin e kaluar, por nuk ka pasur qe tre vjet e më shumë, vetëm sa është duke u përkëqësuar gjendja e tyre. Rikujtojmë se ne rritje të pagave nuk kemi pasur, tani po hyjmë në vitin e katërt. Edhe kushtet sa i përket sigurisë e shëndetit në punë, që janë me ligji të garantuara, nuk janë. Në shpesh rreziqohemi nga sëmundjet. Jeni dëshmitarë të disa rasteve që janë paraqitur në Radiologji dhe në vende të tjera, ku për shkak të këtyre kushteve kemi edhe raste me kancer. Mund të them se kushtet të punëtorët shëndetësorë jo që

nuk janë përmirësuar, por janë përkëqësuar këto vitet e fundit.

Zëri: Cilat janë problemet kryesore në sistemin shëndetësor dhe çfarë hapash duhet të ndërmerren këtë vit për të pasur përmirësimet?

Sylja: Ne duhet të orientohemi në dy çështje. Çështja e parë është legjislativi, do të thotë sa më shpejt duhet të punohet në përmirësimin e Ligjit mbi Shëndetësinë dhe vetvetiu edhe në fillimin e ligjeve të sigurimeve shëndetësore. Nuk po them se këtë vit kjo të ndodhë, porse të paktën në dy e deri në tre vjetët tjerë. Këta janë hapat e parë që kishin për t'i marrë sa i përket infrastrukturës ligjore. Hapi i dytë është përmirësimi i gjendjes. Kur them përmirësimin e gjendjes së punëtorëve shëndetësorë nuk them vetëm të mirëqenia, por edhe të kushtet e punës. Nuk mundemi të ofrojmë shërbime në kushtet çfarë janë sot, sepse popullata normalisht se është e pakënaqur me këto kushte. Investimet duhet të jenë shumë më të mëdha, jo vetëm në barna, por ato duhet të jenë në material shpenzues e në infrastrukturë. Kur them infrastrukturë po flas për aparaturnë dhe përfundimisht duhet të investojmë edhe në resurset njerëzore. Kjo është një arsye pse edhe po ikin njerëzit. Po ashtu të jepen specializime për vendet e duhura. Ne qe katër

vjet nuk kemi specializime, po e shihni se në çfarë ngërçit është shëndetësia. Këtu janë dy pikat kryesore me të cilat duhet të merret urgjentsisht këtë vit Qeveria.

Zëri: Sa është shqetësuese ikja e mjekëve dhe sa rrezikon Kosova të mbetet në një të ardhme të afërt pa mjekë?

Sylja: Kosova ka filluar të mbetet pa mjekë, vetëm kush nuk do ta shohë këtë realitet. Ka mungesë të madhe të mjekëve për kokë banori. Vetëm Shqipëria ka mangësi më të madhe sesa ne, ndërsa shtetet tjera janë më përpara. Ne kemi diç mbi 2 mjekë në 10 mijë banorë dhe ky është një standard tepër i ulët, duke e krahasuar me standardet evropiane, por edhe duke i krahasuar nevojat çfarë i kemi. Ne kemi 5 mijë punëtorë shëndetësorë mangut në sistemin. Te mjekët familjarë, ku është porta e parë, moshë mesatare ka mbërritur 57 vjeç dhe kemi 200 mjekë familjarë mangut. Ne nuk kemi informata shumë të sakta, por duke marrë moshen mesatare të mjekëve, që është 53 vjeç, kriza në derë është duke na trokitur. Jeni të gjithë dëshmitarë të mbylljeve të disa repartëve. Kriza në pesë, maksimalisht në 10 vjetët e ardhshëm do të jetë aq e madhe, sa që është e pamagjueshme se si të rikuperohet. Është vështirë sot ta

tjera të repartëve të spitalëve regionale. Ndoshta këtu është pak problem edhe ndarja e personelit, sepse të gjithë kanë kërkuar të koncentrohen në Prishtinë, mirëpo falë politikave të mbarshta që janë zhvilluar deri tani dhe specializimeve çfarë janë dhënë është shkaktuar kriza. Sot edhe në perspektivë nuk kemi mjekë specialistë ose në specializim, të cilët do t'i mbushin këto klinika ose repartet të sipërpërmendura. Nëse në një gytet ku ka 200 mijë banorë mbyllen 3-4 repartet shëndetësore, kjo me të vërtetë është një kosto e papërbalueshme për popullatën, sepse ata tani detyrohen të shkojnë në gytetin tjetër për të marrë shërbimin.

Zëri: Për sa kohë mund të zgjidhet çështja e specializimeve, pasi po shohim që spitalet po hapin konkurse për mjekë, por që nuk po u shkon askush?

Sylja: Këtu është me ndikim edhe faktori pagë. Nuk mundesh ta detyrosh një mjek specialist me një pagë 630 euro të shkojë të punojë. Ne kemi propozuar si federatë në bashkëpunim me Odën e Mjekëve që specializimet të jepen në bazë të nevojave. Po shpresojmë që me ministrin e ardhshëm do ta rregullojmë këtë çështje bashkërisht dhe atëherë do ta shpërnim në horizont ndonjë mundësi, e cila do t'i mbulononte këto. Përmirësimet, në këtë

do të jete një përvindje shumë e vështirë.

Zëri: Sa i përket Ligjit për Paga, e

dime që patët ndërmarre disa masa.

Nëse ky ligj nuk kalon në muajt mars

çfarë masash do t'i marrni si Federatë?

Syria: Ne kemi marrë të gjitha masat,

edhe sindikale. Ne nuk duam të bëjmë

kurtarë presioni. Ne kemi kërkuar nga

Avokatit i Popullit, pra nga Sindikata e

Shëndetësisë, e Arsimit, nga Sindikata

e Policisë, e Doganës dhe nga Zërritësit

që të revokohet vendimi i gjykatës deri në

një masë tjetër. Nuk kemi asnjë pengje.

Pasojat nëse ky ligj kthehet do të jenë të

shumë të rënda. E para, Kosova do ta humbë

një notë pozitive nga Evropë, sepse kjo

është pjesë e MSA-së dhe do të thotë se

kam një informata që dikur përmbi 100

mijë punëtorë shëndetësorë kërkohen.

Koncentrimi i Gjermanisë është sidomos

në Shqipëri dhe në Kosovë. Fakti që njëra

nder kompanitë që merret me dërgimin

e mjekëve në Gjermani i ka të regjistruar

brenda ditës rreth 150 infermierë, të cilët

e ndjekin kursin e gjuhës gjermane, het

për përmasat e problemit. Pra Gjermania

është në vendin e parë, mirëpo në krizë

për personel mjekësor kanë filluar të futen

edhe nga Katari për mjekë nga Kosova.

Kërkesat vetëm janë duke u rritur. Nor-

malisht pagesa dhe perspektiva e tyre

është më mirë. Shkollimi i mjekëve është

një kosto në vete për çdo shtet dhe për

çdo familje. Sot është shumë më lehtë për

shtetet e Evropës që ta marrin një doktor

e një infermier të ri, të cilin në këmi

shkolluar në dhe për këtë këmi shpen-

zuar para jo të pakta. Këto janë politikat

e mençura, të cilat i bëjnë Evropë, ndërsa

politikantët tanë as që e kanë idenë se si

duhet të veprojnë.

situatë, me këto paga dhe me këto stimu-

time, është shumë e pamargjimeshme që

t'i detyrojmë njerëzit të shkojnë të japin

shërbime larg vendit të tyre.

Zëri: Cilat janë shtetet që po kërkojnë

më së shumti punëtorë shëndetësorë

nga Kosova?

Syria: Punëtorët shëndetësorë kanë

pritur vitin e kaluar në dhjetor që t'i

marrin pagat, mirëpo duke parë që nuk

kemi stabilitet ekonomik, edhe po të

rritën këto paga mjekët e rinj, sidomos

studentët, tashmë duket që kanë ven-

dosur për jetën e tyre. Dihet tani shumë

gare që Gjermania është vendi i parë që

kërkon mjekë dhe infermierë të kualifi-

kuar, sidomos nga këto trojet tona. Unë

kam një informata që dikur përmbi 100

mijë punëtorë shëndetësorë kërkohen.

Koncentrimi i Gjermanisë është sidomos

në Shqipëri dhe në Kosovë. Fakti që njëra

nder kompanitë që merret me dërgimin

e mjekëve në Gjermani i ka të regjistruar

brenda ditës rreth 150 infermierë, të cilët

e ndjekin kursin e gjuhës gjermane, het

për përmasat e problemit. Pra Gjermania

është në vendin e parë, mirëpo në krizë

për personel mjekësor kanë filluar të futen

edhe nga Katari për mjekë nga Kosova.

Kërkesat vetëm janë duke u rritur. Nor-

malisht pagesa dhe perspektiva e tyre

është më mirë. Shkollimi i mjekëve është

një kosto në vete për çdo shtet dhe për

çdo familje. Sot është shumë më lehtë për

shtetet e Evropës që ta marrin një doktor

e një infermier të ri, të cilin në këmi

shkolluar në dhe për këtë këmi shpen-

zuar para jo të pakta. Këto janë politikat

e mençura, të cilat i bëjnë Evropë, ndërsa

politikantët tanë as që e kanë idenë se si

duhet të veprojnë.

Nëse s'kthehet Ligji për Paga,

trezik për një tragjedi sociale

Zëri: Kemi parë që vitin e kaluar

Ministria e Shëndetësisë e Kosovës ka

lidhur një marrëveshje me Ministrinë

e Shëndetësisë në Gjermani, ku është

ndryshime me qeverinë e re

Zëri: Përgjithësisht sa i përket siste-

mit të shëndetësisë, sa mendoni që ai

është i ndikuar politikisht, sidomos në

zgjedhjen e drejtorëve të klinikave ose

të spitalëve dhe sa mund ta demtojë një

gje e tillë shëndetësinë?

Syria: Ne kemi tentuar të jemi part-

nerë me çdo ministër që të paktën të

jemi transparentë ose të jenë ata trans-

parentë, mirëpo ka qenë e pamundur.

Është e politizuar shëndetësia, këtë nuk

duhet ta fshihet askush. Unë nuk e mohoj

që një person duhet të vijë nga një parti

e caktuar, por prej asaj partie duhet të

ketë kuadro të mirë. Sot në Kosovë për fat

të keq emerohet në atë e të paartë dhe

bëhen drejtorë në baza partiake. Kjo ka

ndikuar dukshëm në menaxhimin e klini-

kave tona dhe të spitalëve tona. Andaj ne

kemi shumë punë për të bërë.

Zëri: A prisni ndryshime pozitive në

shëndetësi nga qeveria e re?

Syria: Unë jam i pritë që të jemi optimist

dhe të jem bashkëpunëtor, sepse Sindi-

kata e ka një detyrë, që t'i bëjë publike të

gjitha ato mangësi, të cilat janë në siste-

min e shëndetësisë. Ne po ofrojmë edhe al-

ternativa të bashkëpunimit me ag sa mun-

demi dhe dime. Shpresoj që me ministrin

e ardhshëm të bashkëpunojmë ngushtë,

pasti i kanë edhe dritë për të bërë.

Zëri: Cilat janë shtetet që po kërkojnë

më së shumti punëtorë shëndetësorë

nga Kosova?

Syria: Punëtorët shëndetësorë kanë

pritur vitin e kaluar në dhjetor që t'i

marrin pagat, mirëpo duke parë që nuk

kemi stabilitet ekonomik, edhe po të

rritën këto paga mjekët e rinj, sidomos

studentët, tashmë duket që kanë ven-

dosur për jetën e tyre. Dihet tani shumë

gare që Gjermania është vendi i parë që

kërkon mjekë dhe infermierë të kualifi-

kuar, sidomos nga këto trojet tona. Unë

kam një informata që dikur përmbi 100

mijë punëtorë shëndetësorë kërkohen.

Koncentrimi i Gjermanisë është sidomos

në Shqipëri dhe në Kosovë. Fakti që njëra

Nese s'kthehet Ligji për Paga, trezik për një tragjedi sociale

Zëri: Kemi parë që vitin e kaluar Ministria e Shëndetësisë e Kosovës ka lidhur një marrëveshje me Ministrinë e Shëndetësisë në Gjermani, ku është folur edhe për lehtësimin e procedurave për infermierët kosovarë që duan të shkojnë atje. Sa mund ta penalizojë kjo shëndetësinë kosovare?

nerë me çdo ministër që të paktën të jemi transparentë ose të jenë ata transparentë, mirëpo ka gene e pamundur. Eshhtë e politizuar shëndetësia, këtë nuk duhet ta fshihë askush. Unë nuk e mohoj që një person duhet të vijë nga një parti e caktuar, por prej asaj partie duhet të ketë kuadro të mirë. Sot në Kosovë për fat të keq emërohen të afte e të paafte dhe bëhen drejtorë në baza partiake. Kjo ka ndikuar dukshëm në menaxhimin e klinikave tona dhe të spitalëve tona. Andaj ne kemi shumë punë për të bërë.

Zëri: A prisni ndryshime pozitive në shëndetësi nga qeveria e re?

Syla: Unë jam i pritë që të jem optimist dhe të jem bashkëpunëtor, sepse Sindi-kata e ka një detyrë, që t'i bëjë publike të gjitha ato mangësi, të cilat janë në sistemin e shëndetësisë. Ne po ofrojmë edhe alternative të bashkëpunimit me agsa mund-demi dhe dimë. Shpresoj që me ministrin e ardhshëm të bashkëpunojmë ngushtë, pasi i kanë edhe program qeverisës vep-ritmet e përbashkëta me Sindikaten. Ajo çfarë nuk e di ende është se sa mjete janë ndarë me buxhet dhe sa është ritur bux-heti për shëndetësi, sepse ky është një parameër kryesor se çfarë mendon qe-veria e ardhshme për shëndetësinë. Nese buxheti nuk rritet, atëherë nuk mund të presim ditë të mira në shëndetësi. Nese buxheti rritet dhe i marrim veprimet që i përmena, atëherë presim ditë pak më të mira sesa që kanë qenë deri tani.